

Otkriven je otisak stubišta na bočnim zidovima hodnika kojim se silazilo u centralni hodnik kripe u smjeru svetišta

RADOVI NA KATEDRALI Predviđena je i restauracija glavnog portala građevine

Sada je sigurno, bjelovarski tuneli ipak ne postoje!

● **Alica Pintarić**

Na katedrali sv. Terezije provode se radovi sanacije i prezentacije unutrašnjosti prema glavnom projektu koje su izradile tvrtke Drugi Format d.o.o. iz Zagreba te 5D Planiranje i projektiranje j.d.o.o. iz Zagreba. Konzervatorski odjel u Bjelovaru provodi konzervatorski nadzor radova. Navedeni radovi podrazumijevaju konstruktivnu sanaciju katedrale te radove prezentacije interijera, odnosno zamjenu poda novim kamenom te ugradnju podnog grijanja. Također, predviđeni su restauratorski radovi na glavnom portalu građevine.

Dotrajalo podno popločenje

- Izvorna stela (rimski nadgrobni spomenik) s portala, sekundarno iskorištena prilikom njegove izrade, antičke je provenijencije, a na njoj je prikazan mitološki motiv Bijeg Ifigenije s Tauride. Stela je okvirno datirana u

drugu polovicu drugog stoljeća. Dakle, stražnja strana rimske stele sekundarno je iskorištena kao ploča na koju je uklesan votivni natpis [DOMVM ISTA ECCLESIA DIVAE VIRGINI THERESIAE A REGINA MARIA THERESIA POSITA EST]. Izvornu stelu s portala desalinizirali su, restauratorski očistili i konsolidirali restauratori Hrvatskog restauratorskog zavoda te je pohranjena u prostorije Bjelovarsko-križevačke biskupije – pojašnjava Krešimir Karlo iz bjelovarskog Konzervatorskog ureda, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Ministarstva kulture i medija. Navodi kako je u sklopu radova zamjene dotrajalog podnog popločenja i postave podnog grijanja u cijelosti otkrivena svodena kripta koja se nalazi ispod katedrale Sv. Terezije.

- Kripta zauzima veći dio broda građevine, a sastoji se od glavnog hodnika, postavljenog uzdužno na koji se spaja tri reda manjih hodnika postavljenih u poprečnom smjeru. Kripta je posve uobičajeni graditeljski

element sakralne arhitekture, u kontinentalnoj Hrvatskoj ponajprije karakterističan za barok, a veličina kripe obično ovisi o veličini i namjeni crkve. Kripta je sagrađena u jedinstvenom graditeljskom zahvatu kojim je sagrađena crkva Sv. Terezije Avilske. Kako je bjelovarska katedrala izvorno građena kao pijarišćički samostan, prilikom gradnje je predviđen prostor za ukop redovnika - kripta. Kada crkva postaje župnom, kripta postaje prevelikom. Kripta je izvorno imala dva ulaza od kojih se dvorišni koristi i danas. Drugi ulaz u kriptu potvrđen je prilikom radova na uređenju poda. Otkriven je otisak stubišta na bočnim zidovima hodnika kojim se silazilo u centralni hodnik kripe u smjeru svetišta. Ulaz se nalazi neposredno ispod kora, a nekada je bio zatvoren poklopnom pločom. Centralni hodnik kripe prema stubištu iz crkve naknadno je zazidan, a međuprostor nasut šutom. Hodnik ili produžetak središnje

komunikacije kripe u smjeru parka i paviljona nisu pronađeni – svjedoči Krešimir Karlo. Pojašnjava kako na temu bjelovarskih tunela, unatoč brojnim pričama i svjedočanstvima, do danas nisam vidio materijalni dokaz njihovog postojanja.

Betonska konstrukcija

- Prilikom radova na gradskoj infrastrukturi tijekom 2018. godine izveden je rov između Katedrale i paviljona u dubini preko 2 metra. Rov se pružao od Mažuranićeve do Gundulićeve ulice te dalje. Tom prilikom nisu utvrđene nikakve zidane strukture, dok se ispod paviljona nalazi betonska konstrukcija. Svodene zidne strukture doista se nalaze ispod većeg dijela centra Bjelovara, no radi se o kanalizaciji s prijelaza 19. u 20. stoljeće. Centralni dijelovi tog kanalizacijskog sustava izvedeni su kao opekom svodeni kanali širine od 100 centimetara te visine od 160 centimetara – zaključuje Krešimir Karlo.